

Till arbetspensionsanstalterna

STADGANDENA OM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSAVGIFTER NU I EN LAG

Den 1 januari 1993 trädde lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (3.8.1992/734) i kraft. Lagen är en del av den reform genom vilken statsandelen för kommunernas driftskostnader ändrades så att den bestäms på kalkylmässiga grunder inom planerings- och statsandelssystemet för social- och hälsovården, inom statsandelssystemet för undervisnings- och kulturväsendet och inom kommunernas allmänna statsandelssystem.

Stadgandena om social- och hälsovårdsavgifter till kommunerna har ur speciallagar sammanställts i 14 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Enligt denna paragraf kan kommunen av person för vilken kommunen har ordnat anstaltsvård uppbära pensioner, livräntor, underhållsbidrag, understöd eller andra fortlöpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar som han har rätt till för den tid som anstalts- eller familjevården varar.

Har kommunen minst två veckor före betalningsdagen meddelat den som betalar ut inkomster, ersättningar eller fordringar, att beloppet inte får utges till mottagaren själv, kan det med laglig verkan betalas endast till kommunen.

För utbetalning av pension till någon annan än pensionstagaren själv redogörs i cirkulär A 33/88.

Nedan följer en förteckning över de av kommunsektorns stadganden som nu har sammanställts i en lag. Arrangemanget medförde sakligt sätt inte något annat nytt än att ovan nämnda förfarande nu är möjligt också i fråga om hälsovård som ges som anstaltsvård. Enligt motsvarande stadgande i socialvårdslagen kunde förfarandet endast tillämpas i fråga om socialvård.

Socialvårdslagen (710/82)

28 § socialvårdslagen som gäller avgifter som uppbärs för socialservice ändrades så att den endast hänvisar till lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Dessutom upphävdes 29 § som gäller uppbärandet av pensioner och vissa andra inkomster till socialnämnden och 59 § som gäller

LA/Rolf Storsjö

4.1.1993

avgiftsfrihet för handlingar som utfärdats till någon i ärenden som gäller socialvård. Motsvarande stadganden intogs i den nya lagen.

Barnskyddslagen (683/83)

46 § 1 mom. barnskyddslagen ändrades till ett hänvisningsstadgande. Dessutom upphävdes 2 och 3 mom.

Lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/77)

Lagens 43 § ändrades till ett hänvisningsstadgande. 84 § som gäller indrivning av avgifter i utsökningssvåg upphävdes, eftersom den inte längre behövs till följd av revideringen av avgiftsstadgandena.

Lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/87)

Lagens 14 § ändrades till ett hänvisningsstadgande.

Folkhälsolagen (66/72)

Lagens 21 § ändrades till ett hänvisningsstadgande. Dessutom upphäves 21 a och 21 b §§ och motsvarande stadganden intogs i den nya lagen.

Lagen angående införande av folkhälsolagen (67/72)

Lagens 3 § upphävdes. Paragrafen innehöll undantag från ovan nämnda 21 § folkhälsolagen.

Lagen om specialiserad sjukvård (1062/89)

Lagens 37 § ändrades till ett hänvisningsstadgande. Dessutom upphävdes 38-41 §§ och motsvarande stadganden intogs i den nya lagen.

Lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus (1064/89)

Lagens 9 § ändrades så att den hänvisar till lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

Lagen om smittsamma sjukdomar (583/86)

Lagens 26 § ändrades till ett hänvisningsstadgande.

Andra ändringar

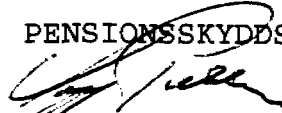
2 § socialvårdslagen har ändrats så att hänvisningen "om inte annat är stadgat genom lag" ändrades till "om inte något annat stadgas genom lag". Denna tekniska ändring gör det möjligt att tillämpa lagen också på den nya lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

LA/Rolf Storsjö

4.1.1993

I 38 § socialvårdslagen stadgas om socialnämndens möjlighet att uppbära utkomststöd som beviljats i förskott från pensioner och andra inkomster mot vilka utkomststödet har beviljats. Genom reformen slopades den obligatoriska socialnämnden för socialvårdens del. Enligt 6 § kan nämndens uppgifter skötas av ett annat av kommunen utsett kollegialt organ såsom kommunstyrelsen, en nämnd, direktion eller kommission. Lagens 38 § har ändrats i enlighet med denna ändring.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivisto

BILAGOR

Delar av RP 216/91
14 § lagen om klientavgifter inom social- och
hälsovården

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till revidering av lagstiftningen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Planerings- och statsandelssystemet för social- och hälsovården föreslås bli reviderat samtidigt med statsandelssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet samt kommunernas allmänna statsandelssystem. Genom reformen ändras statsandelen för kommunernas driftskostnader så att den bestäms på kalkylmässiga grunder inom alla de nämnda statsandelssystemen. Dessutom revideras planeringssystemet för social- och hälsovården totalt. I samband med reformen föreslås även att kommunernas handlingsfrihet vid ordnandet av social- och hälsovård skall utvidgas.

Propositionen innehåller förslag till nya lagar om planering av och statsandel för social- och hälsovården och klientavgifter inom social- och hälsovården samt förslag till ändringar i de social- och hälsovårdslagar som gäller verksamhet på vilken de föreslagna nya lagarna skall tillämpas. Denna proposition avser likväl inte att ändra de förpliktelser som gäller ordnandet av service.

Enligt det lagförslag om planering av och statsandel för social- och hälsovården som ingår i propositionen betalas statsandel för driftskostnaderna enbart till kommunerna. Statsandelen till en kommun bestäms kalkylmässigt huvudsakligen på grundvalen av faktorer som beskriver behovet av social- och hälsovårdsservice i kommunen. I den av statsrådet godkända riksomfattande planen för social- och hälsovården bestäms statsandelens storlek i hela landet samt de statsandelsbelopp per invånare vilka utgör grunden vid uträkningen av statsandelen till en kommun. I den riksomfattande planen presenteras även en uppskattning av det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den socialvård och hälsovård som ordnas av kommunerna.

Den statsandel som skall betalas till en

kommun skall räknas ut på basis av de statsandelar som fastställts per invånare genom att beakta kommunens invånarantal enligt åldersgrupp samt bärkraftsklass och ytterligare arbetslöshetsgraden, sjukfrekvensen, arealen och befolkningstätheten i kommunen. Statsandelen skall vara slutlig och dess användning skall inte vara bunden vid ordnandet av social- och hälsovården på samma sätt som för närvarande.

Statsrådet skall fortfarande godkänna den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Den riksomfattande planen har emellertid enligt förslaget en väsentligt annan betydelse än för närvarande. Planens centrala uppgift är att ange de riksomfattande linjerna för social- och hälsopolitiken. Den bindande styrningen av kommunernas och kommunalförbundens verksamhet frångås huvudsakligen.

Enligt förslaget planeras kommunernas och kommunalförbundens investeringar och bestäms statsandelen för dessa även i fortsättningen huvudsakligen på samma sätt som för närvarande.

Det föreslås att planerings- och statsandelssystemet enligt denna proposition skall omfatta samtliga funktioner som omfattas av den gällande lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, i tidigare omfattning. Sådana funktioner är vid sidan om social- och hälsovården dessutom vissa uppgifter i anslutning till miljöhygien och miljövårdsförvaltningen. I fråga om dessa föreslås att det riksomfattande planeringssystemet förenklas så att den riksomfattande planen inte längre skall innehålla några målsättningar och anvisningar om dem.

Den föreslagna reformen medför inga förändringar i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. I propositionen föreslås ett

uttryckligt stadgande om att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna då det gäller utgifterna för social- och hälsovården på riksnivå skall bibehållas den är när lagen träder i kraft.

Speciallagstiftningen om social- och hälsovården föreslås bli ändrad så att kommunerna i större utsträckning än tidigare skall få avgöra hur de ordnar förvaltningen. Dessutom ökas

kommunernas beslutanderätt bland annat vid bestämmandet av de avgifter som skall uppbäras för servicen, personalens behörighetsvillkor och tjänstestrukturen.

Reformen avses träda i kraft vid ingången av 1993 samtidigt med lagstiftningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om statsandelar till kommunerna.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	5	1.12. Militärunderstödslagen	48
1. Propositionens samhälleliga betydelse	5	1.13. Lagen om tryggnad av underhåll för barn	48
1.1. Mål	5	1.14. Folkhälsolagen	48
1.1.1. Utvecklingen av planerings- och statsandelssystemen för social- och hälsovården	5	1.15. Lagen angående införande av folkhälsolagen	50
1.1.2. Utvecklingen av social- och hälsovårdsservicen	6	1.16. Lagen om specialiserad sjukvård	50
1.1.3. Planerings- och statsandelssystemets problem och mål	8	1.17. Lagen om införande av lagen om specialiserad sjukvård	51
1.1.4. Ökad handlingsfrihet för kommunerna	10	1.18. Lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus	51
1.2. Medel	11	1.19. Mentalvårdslagen	51
1.2.1. Planeringssystemet	11	1.20. Lagen om indragning av distriktssjukhus och sjukstugor	51
1.2.2. Statsandelen	12	1.21. Lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för reumasjuka	51
1.2.3. Ordnanandet av social- och hälsovård	14	1.22. Lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för fallandesjuka	52
2. Nuläget	14	1.23. Hälsovårdslagen	52
2.1. Planerings- och statsandelssystemet	14	1.24. Lagen om smittsamma sjukdomar	52
2.2. Lagstiftning om ordnande av verksamheten	16	1.25. Kemikalielagen	52
3. Ärendets beredning	16	1.26. Livsmedelslagen	53
4. Propositionens organisatoriska verkningar	17	1.27. Lagen om mjölkkontroll	53
4.1. Ministerierna	17	1.28. Lagen om köttbesiktning	53
4.2. Länsstyrelserna	18	1.29. Veterinärvårdslagen	53
4.3. Kommunalförvaltningen	18	1.30. Produktsäkerhetslagen	55
5. Propositionens ekonomiska verkningar	19	1.31. Lagen om kommunernas miljöförvaltning	55
5.1. Hela den offentliga ekonomin	19	2. Närmare stadganden och bestämmelser	55
5.2. Statsekonomiska verkningar	19	3. Ikraftträdande	56
5.3. Kommunalekonomiska verkningar	19	LAGTEXTER	57
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionen	20	1. Lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården	57
DETALJMOTIVERING	20	2. Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården	65
1. Motivering till lagförslagen	20	3. Lag om ändring av 11 a § sjukförsäkringslagen	69
1.1. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	20	4. Lag om ändring av socialvårdslagen	69
1.2. Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården	37	5. Lag om ändring av 5 och 46 §§ barnskyddslagen	72
1.3. Sjukförsäkringslagen	42	6. Lag om ändring av lagen om barndagvård	72
1.4. Socialvårdslagen	43	7. Lag om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda	73
1.5. Barnskyddslagen	45	8. Lag om ändring av 4 och 12 §§ lagen om missbrukarvård	74
1.6. Lagen om barndagvård	45	9. Lag om ändring av lagen om nykterhetsarbete	74
1.7. Lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda	46		
1.8. Lagen om missbrukarvård	46		
1.9. Lagen om nykterhetsarbete	47		
1.10. Lagen om stöd för vård av barn i hemmet	47		
1.11. Lagen om service och stöd på grund av handikapp	47		

	Sida		Sida
10. Lag om ändring av 4 § lagen om stöd för vård av barn i hemmet	75	BILAGA	
11. Lag om ändring av lagen om service och stöd på grund av handikapp	75	Parallelltexter	
12. Lag om ändring av 13 § militärunderstödslagen	76	3. Lag om ändring av 11 a § sjukförsäkringslagen	
13. Lag om ändring av 28 § lagen om tryggande av underhåll för barn	77	4. Lag om ändring av socialvårdslagen	
14. Lag om ändring av folkhälsolagen	77	5. Lag om ändring av 5 och 46 §§ barnskyddslagen	
15. Lag om ändring av lagen angående införande av folkhälsolagen	79	6. Lag om ändring av lagen om barndagvård	
16. Lag om ändring av lagen om specialiserad sjukvård	79	7. Lag om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda	
17. Lag om ändring av 23 § lagen om införande av lagen om specialiserad sjukvård	80	8. Lag om ändring av 4 och 12 §§ lagen om missbrukarvård	
18. Lag om ändring av lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus	81	9. Lag om ändring av lagen om nykterhetsarbete	
19. Lag om ändring av 3 § mentalvårdslagen	81	10. Lag om ändring av 4 § lagen om stöd för vård av barn i hemmet	
20. Lag om ändring av 3 § lagen om indragning av distriktssjukhus och sjukstugor	82	11. Lag om ändring av lagen om service och stöd på grund av handikapp	
21. Lag om upphävande av lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för reumasjuka	82	12. Lag om ändring av 13 § militärunderstödslagen	
22. Lag om upphävande av lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för fallandesjuka	82	13. Lag om ändring av 28 § lagen om tryggande av underhåll för barn	
23. Lag om ändring av hälsovårdslagen	83	14. Lag om ändring av folkhälsolagen	
24. Lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar	83	15. Lag om ändring av lagen angående införande av folkhälsolagen	
25. Lag om ändring av 61 § kemikalielagen	84	16. Lag om ändring av lagen om specialiserad sjukvård	
26. Lag om ändring av 8 § livsmedelslagen	84	17. Lag om ändring av 23 § lagen om införande av lagen om specialiserad sjukvård	
27. Lag om ändring av 4 a § lagen om mjölkkontroll	85	18. Lag om ändring av lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus	
28. Lag om ändring av 5 a § lagen om köttbesiktning	85	19. Lag om ändring av 3 § mentalvårdslagen	
29. Lag om ändring av lagen om veterinärvård	86	20. Lag om ändring av 3 § lagen om indragning av distriktssjukhus och sjukstugor	
30. Lag om ändring av 21 § produktsäkerhetslagen	86	23. Lag om ändring av hälsovårdslagen	
31. Lag om ändring av lagen om kommunernas miljöförvaltning	87	24. Lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar	
		25. Lag om ändring av 61 § kemikalielagen	
		26. Lag om ändring av 8 § livsmedelslagen	
		27. Lag om ändring av 4 a § lagen om mjölkkontroll	
		28. Lag om ändring av 5 a § lagen om köttbesiktning	
		29. Lag om ändring av lagen om veterinärvård	
		30. Lag om ändring av 21 § produktsäkerhetslagen	
		31. Lag om ändring av lagen om kommunernas miljöförvaltning	

av sjukförsäkringen är att de skall sänka sådana kostnader som den försäkrade åsamkas av användningen av privat hälsovårdsservice. Om kommunen skaffar hälsovårdsservice hos en privat serviceproducent, är inte avsikten att kostnader som föranletts därav skall ersättas både genom statsandelssystemet och sjukförsäkringen. Det har dock förekommit vissa enskilda fall då kommunen har försökt få ersättning av sjukförsäkringen för service som den har skaffat hos privata serviceproducenter.

På basis av ovanstående föreslås att det till 11 a § sjukförsäkringslagen för klarhetens skull fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket ersättning enligt sjukförsäkringslagen varken betalas till den försäkrade eller till kommunen för kostnader för sjukvård som ordnats på det sätt som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Ersättning betalas inte heller om det faktiskt är fråga om ett sådant arrangemang som avses i nämnda lagrum.

1.4. Socialvårdslagen

2 §. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

5 §. Det föreslås att 2 mom. ändras så att den hänvisar till 4 § i lagförslaget om planering av och statsandel för social- och hälsovården, där avsikten är att stadga om hur verksamheten kan ordnas.

I 3 mom. konstateras i gällande lag att på kommunalförbund för socialvården och invånare i dess medlemskommuner tillämpas vad som stadgas om kommunen i lagen. Det föreslås att i lagrummet slopas stadgandena om ett kommunalförbunds förbundsstyrelse, en sektion i den och om tjänsteinnehavare i kommunalförbundet, som på grund av de ändringar som föreslagits i 6 § inte längre behövs.

6, 7, 7 a och 9 §§. I paragraferna stadgas om uppgifter som i anslutning till verkställigheten av socialvården ankommer på socialnämnden samt om nämndens uppgifter, sektioner och instruktion. Enligt förslaget skall den obligatoriska nämnden slopas. Skötseln av uppgifter som hör till socialvården bör enligt 6 § 1 mom. dock ges till ett kollegialt organ som utses av

kommunen. Organet är på basis av kommunallagen ett organ för förtroendevalda. Kommunstyrelsen, en nämnd, direktion eller kommission kan bli aktuell.

Organet har på basis av det föreslagna 6 § 2 mom. enligt nuvarande praxis också till uppgift att företräda kommunen, bevaka dess rätt och föra talan i ärenden som gäller individuell verkställighet av socialvården. Dessutom ingår organet för kommunens räkning avtal och företar andra rättshandlingar i nämnda ärenden.

Det föreslås att möjligheten att överföra organets uppgifter på en sektion stadgas i 6 § 3 mom. i samma utsträckning som det nu är möjligt i fråga om socialnämnden. Delegeringsmöjligheten är således mera omfattande än vad som är möjligt enligt 71 a § kommunallagen.

Om hela socialvården i en kommun överförs på kommunalförbundet, tillsätts ovan avsedda organ enligt 7 § av kommunalförbundet. I kommunen finns då inget separat organ. Förfarandet motsvarar i sak nuvarande praxis.

Det föreslås att stadgandena i 7 a och 9 §§ om socialnämndens sektioner och sektionernas medlemmar samt om instruktionen upphävs. Överföringen av uppgifter som ankommer på det organ som ansvarar för socialvården på sektioner och uppgörandet av instruktionen bestäms enligt förslaget på basis av kommunallagen.

8, 15, 16, 17, 34, 38, 40, 43 och 54 §§. I de nuvarande paragraferna finns stadganden om socialnämndens uppgifter. Eftersom det föreslås att stadgandena om socialnämnden skall upphävas och ordnandet av socialvården i fortsättningen ankommer på ett kollegialt organ som kommunen utser, föreslås att tekniska ändringar som gäller detta görs i paragraferna.

10 §. Enligt nuvarande 1 mom. skall en kommun ha en socialdirektör eller en socialsekreterare samt tillräckligt mycket annan yrkesutbildad personal inom socialvården. Det föreslås att stadgandet ändras så att det inte längre finns bestämmelser om socialdirektör eller socialsekreterare i lagrummet. Kommunerna får således till denna del själva besluta om hur socialvårdens förvaltning ordnas. I lagrummet kvarstår härvid skyldigheten enligt vilken en kommun skall ha yrkesutbildad personal inom socialvården. Genom stadgandet tryggas härvid att kommunerna har yrkesutbildad personal för verkställigheten av socialvården i kommunen.

Enligt nuvarande 2 mom. skall kommunen ha en barnatillsyningsmannatjänst. Om barnatillsyningsmannatjänstens uppgifter stadgas bl.a. i lagen om faderskap (700/75) och lagen angående införande av lagen om faderskap (701/75). Enligt 17 § 2 mom. socialvårdslagen skall en kommun bl.a. sköta ordnandet av sådana uppgifter som i de nämnda lagarna ankommer på barnatillsyningsmannen. Därför föreslås att stadgandet upphävs som obehövt. Samtidigt är avsikten att stadgandet i 17 § 2 mom. skall preciseras så att kommunens skyldighet att sköta uppgifter som i andra lagar stadgats ankomma på barnatillsyningsmannen framkommer tydligare än tidigare.

Enligt 3 mom. stadgas genom förordning om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. Det föreslås att paragrafen ändras så att om allmänna behörighetsvillkor för socialarbetare och annan yrkesutbildad personal inom socialvården stadgas genom förordning.

12 §. Enligt 1 mom. kan socialnämndens beslutanderätt enligt nuvarande praxis i instruktion överföras på tjänsteinnehavare som lyder under nämnden. Denna överföring av uppgifter kan dock inte gälla beslut om vård som ges någon mot hans vilja. Eftersom det föreslås att stadgandena om nämnden i 6 § skall ändras så att ett kollegialt organ svarar för socialvården, föreslås att paragrafen ändras så att ändringen av förvaltningsstadgandena beaktas.

Om fattandet av brådskande beslut om vård som ges någon mot hans vilja stadgas i 2 mom., enligt vilket en socialdirektör och en socialsekreterare enligt nuvarande praxis har rätt att i brådskande fall besluta om lämnande av socialvård och därtill anslutna andra åtgärder samt vidta vissa andra åtgärder. I synnerhet beroende på tjänstestrukturen i stora kommuner är det endast socialdirektören som i praktiken kan besluta om brådskande fall, eftersom dessa uppgifter inte kan överföras på andra tjänsteinnehavare. I praktiken möjliggör en dylik koncentreringsavslutning till en person inte alltid ett snabbt och smidigt avgörande i ärenden. Eftersom 10 § 1 mom. samtidigt föreslås bli ändrat så att en socialdirektörstjänst och en socialsekreterartjänst inrättas enligt kommunens prövning, är det nödvändigt att ändra stadgandet.

På basis av ovanstående föreslås att 2 mom. ändras så att en ledande tjänsteinnehavare inom

socialvården, som utses av det organ som ansvarar för socialvården, i brådskande fall kan besluta om lämnande av socialvård och om övriga ärenden som avses i lagrummet.

Vidare föreslås att det på grund av ändringen i 2 mom. görs en teknisk ändring i 3 mom., genom vilken ett omnämmande om en ledande tjänsteinnehavare inom socialvården fogas till lagrummet.

13 §. Eftersom kommunen i det nya statsandelssystemet inte längre utarbetar någon realiseringsplan för social- och hälsovården, föreslås att omnämmandet om den slopas i det inledande stycket i 1 mom. Avsikten med ändringen är inte att utvidga skyldigheten att ordna service eller att ändra den juridiska karaktären.

27 §. Enligt nuvarande 1 mom. skall det för en kommun inrättas, anskaffas eller annars reserveras ett sådant antal service- och stödbostäder samt anstaltsplatser som motsvarar det lokala behovet. Skyldigheten i stadgandet har anslutit sig till gällande planerings- och statsandelssystem, på basis av vilket man kommunvis har definierat de resurser som kommunen skall anvisa för socialvården. I anslutning till revideringen av planerings- och statsandelssystemet föreslås att stadgandet för klarhetens skull ändras så att kommunen kan skaffa sådana bostäder eller anstaltsplatser som nämns i paragrafen.

På grund av ändringen av 6 § föreslås en teknisk ändring i 2 mom. så att det organ som avses i 6 § 1 mom. nämns i stället för socialnämnden.

28, 29 och 59 §§. Avsikten är att stadganden om avgifter inom social- och hälsovården skall samlas i den lag om klientavgifter inom social- och hälsovården som föreslås i denna proposition. Därför föreslås att sådana stadganden om avgifter som ingår i speciallagar inom social- och hälsovården skall upphävas. I speciallagarna tas endast in ett hänvisningsstadgande enligt vilket nämnda föreslagna lag tillämpas på avgifterna.

Därför föreslås att 28 §, som gäller avgifter som uppbärs för socialservice, ändras så att den endast hänvisar till lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Det föreslås att 29 §, som gäller uppbärandet av vissa inkomster till socialnämnden och 59 §, som gäller avgiftsfrihet för handlingar som utfärdats till någon i ärenden som gäller socialvård, skall

upphävas. Avsikten är att motsvarande stadganden tas in i den föreslagna nya lagen.

41 §. På grund av ändringen av 10 § 1 mom. föreslås att en teknisk ändring görs i 1 mom. så att det i lagrummet talas om en ledande tjänsteinnehavare inom socialvården i stället för om socialdirektör och socialsekreterare.

45, 46 och 47 §§. I de nuvarande paragraferna stadgas om förfaranden vid sökande av ändring i beslut som fattats av en tjänsteman som lyder under socialnämnden eller av socialnämnden. Eftersom stadgandena om socialnämnden föreslås bli upphävda och ordnandet av socialvården i framtiden ankommer på ett kollegialt organ som kommunen utser, föreslås att tekniska ändringar som gäller detta görs i paragraferna.

Enligt 46 § 2 mom. får ändring i socialnämnds beslut om hemservice, fränsett beslut som gäller en avgift som fastställts för service, inte sökas genom besvär. Om motsvarande besvärsförbud stadgas inte för någon annan service enligt socialvårdslagen. De statliga myndigheternas styrning vid ordnandet av service minskar i samband med statsandelsreformen. Kundernas möjligheter att bevaka sina intressen vid ordnandet av service blir viktigare än förut. Sålunda är det nödvändigt att ge även hemservicekunder möjlighet att överklaga beslut om service. Av denna anledning föreslås att det nuvarande förbudet i 2 mom. mot sökande av ändring upphävs.

På grund av förbudet mot sökande av ändring rörande hemservice föreslås vidare att behövliga tekniska ändringar görs i 46 § 2 mom.

52 §. I den nuvarande paragrafen stadgas om utnyttjande av socialvårdens verksamhetsenheter för socialvårdsutbildning. Enligt 2 mom. kan statsrådet förplikta kommunen att ingå ett avtal om utbildningsverksamhet med en läroanstalt, om ett avtal i annat fall inte fås till stånd. Det föreslås att stadgandet om ett obligatoriskt avtalsförfarande upphävs, eftersom utnyttjandet av socialvårdens verksamhetsenheter i strid med kommunens vilja inte är ändamålsenligt. Likaså föreslås att 15 a § 3 mom. folkhälsolagen, som har motsvarande innehåll, upphävs i det lagförslag som gäller en ändring av folkhälsolagen.

53 §. Kommunen är enligt nuvarande praxis skyldig att sörja för att personal som är underställd socialnämnden enligt social- och hälsostyrelsens anvisningar deltar i komplette-

rande utbildning som gäller dess verksamhetsområde minst en gång på fem år.

Fortbildning av personalen är nödvändig för att verksamheten skall ha resultat. Det är således i enlighet med kommunens intresse att sörja för personalens fortbildning. Därför sörjer kommunerna för en nödvändig fortbildning av personalen även då det inte föreligger någon lagstadgad skyldighet. Behovet av fortbildning har dessutom betonats i rekommendationer som kommunernas centralorganisationer gett om vilka anslag som skall reserveras för utbildning. Därför föreslås att den lagstadgade fortbildningsskyldigheten upphävs som obehövlig. Likaså föreslås att 41 § folkhälsolagen, som har motsvarande innehåll, upphävs.

55 §. Enligt nuvarande praxis skall socialnämnden lämna uppgifter om kommunens socialvård till länsstyrelsen. Eftersom länsstyrelsen även på basis av 145 § kommunallagen och 6 § länsstyrelselagen (1233/87) kan få behövliga uppgifter om kommunens socialvård, föreslås att paragrafen upphävs som obehövlig.

66 §. Enligt nuvarande praxis har länsstyrelsen för en viss tid kunnat bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta socialdirektörs- och socialsekreterartjänster. Eftersom skyldigheten i 10 § 1 mom. att inrätta socialdirektörs- och socialsekreterartjänster föreslås bli slopad, föreslås att även 66 § upphävs.

Övergångsstadgande: Vid ikraftträdandet av lagförslaget är avsikten att de stadganden som gäller behörighetsvillkoren för personalen ändras. Då kan det uppstå fall där alla personer som för närvarande innehar en tjänst inte uppfyller kraven i de nya behörighetsvillkoren. För att trygga deras ställning föreslås att en person som vid ikraftträdandet av lagen innehar en tjänst fortfarande är kompetent till motsvarande tjänst eller uppgift.

1.5. Barnskyddslagen

5 §. *Förhållande till andra lagar.* Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

46 §. *Avgifter och dispositionsmedel.* Avsikten är att stadganden om avgifter inom social- och hälsovården skall samlas i den föreslagna lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

Därför föreslås att sådana stadganden om avgifter som ingår i speciallagar inom social- och hälsovården skall upphävas. I speciallagarna tas endast in ett hänvisningsstadgande enligt vilket den föreslagna nya lagen tillämpas på avgifterna. På basis av ovanstående föreslås att 46 § ändras så att stadgandena i 1—3 mom. om avgifter som uppbärs för barnskydd upphävs och i stället för dem hänvisas till den föreslagna nya lagen. Det föreslås att stadgandet i 4 mom. om disponibla medel tas med oförändrat som 2 mom. i den ändrade paragrafen.

1.6. Lagen om barndagvård

4 §. Enligt paragrafen skall i daghem finnas utrymmen och utrustning, som är lämpliga för vård och fostran av barn, samt för uppgiften lämplig och tillräcklig personal. Det föreslås att paragrafen upphävs som obehövlig.

12 §. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

1.7. Lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

14, 19, 20 och 22—25 §§. I de nuvarande paragraferna stadgas om förvaltningen i kommunalförbund för specialomsorgsdistrikt. Av dessa paragrafer föreslås att 19 § som gäller förbundsstyrelsen och nämnder, 20 § som gäller rådet för specialomsorger, 22 § som gäller specialomsorgsdistriktets direktör, 24 § som gäller en ansvarig föreståndare och 25 § som gäller instruktionen upphävs. Sedan stadgandena upphävs bestäms ordnandet av kommunalförbundets förvaltning enligt stadganden i kommunallagen. På grund av att nämnda paragrafer upphävs föreslås att de tekniska ändringar som behövs skall göras i 14 § 2 mom.

Vidare föreslås att i 23 § 2 mom., som gäller sammansättningen av ledargruppen för specialomsorger, görs en teknisk ändring på grund av att 22 § upphävs. Till ledargruppen hör nu specialomsorgsdistriktets direktör och minst två andra medlemmar så att medicinsk och pedagogisk expertis samt sakkunskap i socialvård är företrädare i ledargruppen. Enligt för-

slaget skall ledargruppen ha minst tre medlemmar som företräder medicinsk och pedagogisk expertis samt sakkunskap i socialvård.

43 och 84 §§. Avsikten är att stadganden om avgifter inom social- och hälsovården skall samlas i den föreslagna lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Därför föreslås att 43 § ändras så att den hänvisar till denna lag. Vidare föreslås att 84 §, i vilken nu stadgas om indrivning av avgifter i utsokningsväg och som på grund av revideringen av avgiftsstadgandena inte längre behövs, upphävs.

45 §. Enligt 44 § skall ersättning för kostnader för specialomsorger, som ett kommunalförbund för specialomsorgsdistrikt bereder någon annan än en person från en kommun som hör till kommunalförbundet, betalas av det kommunalförbund som vederbörandes hemkommun hör till. I 45 § 2 mom., som gäller bestämmandet av ersättning, föreslås hänvisningen till de driftskostnader som utgjort grunden för statsandelen bli slopad, eftersom kommunalförbundets driftskostnader inte i det kalkymässiga statsandelssystemet utgör grunden för den statsandel som betalas till kommunen för denna verksamhet.

48 §. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

68 §. I paragrafen stadgas om möjligheten att sammanslå verksamheten inom ett kommunalförbund för specialomsorgsdistrikt med verksamheten inom ett kommunalförbund för hälsovården. En sammanslagning av verksamheten förutsätter i dagens läge enligt 1 mom. statsrådets samtycke. Å andra sidan kan statsrådet enligt 3 mom. förplikta ett kommunalförbund för specialomsorgsdistrikt och ett kommunalförbund för hälsovården därtill. En frivillig sammanslagning bör dessutom enligt 2 mom. genomföras med två tredjedelars majoritet i kommunalförbundets förbundsfullmäktige.

Det föreslås att paragrafen ändras så att vederbörande kommunalförbund kan besluta om en sammanslagning utan statsrådets samtycke. Statsrådet kan enligt förslaget inte heller förplikta kommunalförbunden därtill. Vidare föreslås att även den två tredjedelars majoritet i förbundsfullmäktige som uppställts som villkor för sammanslagningen skall slopas.

69 §. Enligt gällande praxis skall beträffande

kommunalförbund för hälsovården från det att ett specialomsorgsdistrikt sammanslagits med ett kommunalförbund för hälsovården i tillämpliga delar gälla vad som stadgas om kommunalförbund för specialomsorgsdistrikt. Tekniska ändringar föreslås på grund av ändringen av 68 § bli gjorda i paragrafen.

70 §. I den nuvarande paragrafen stadgas om verkningarna av en sådan sammanslagning som avses i 68 § i fråga om medlemskommunernas andelar i kommunalförbundets för specialomsorgsdistriktet tillgångar och skulder. Stadgandet är dispositivt. Paragrafen föreslås bli upphävd för enligt 124 § kommunallagen skall det i instruktionen för ett kommunalförbund alltid finnas bestämmelser om medlemskommunernas andel i kommunalförbunds tillgångar och skulder.

1.8. Lagen om missbrukarvård

4 §. *Förhållande till andra lagar.* Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

12 §. *Kortvarig vård på grund av våldsamhet. Underställande av beslut.* I den nuvarande paragrafen stadgas om en socialdirektörs eller en socialsekreterares möjligheter att förordna att en person oberoende av sin vilja på grund av våldsamhet skall intas för vård. På grund av de ändringar som föreslås i 6 och 10 §§ socialvårdslagen föreslås att behövliga tekniska ändringar görs i paragrafen. Enligt de föreslagna ändringarna kan en sådan ledande tjänsteinnehavare inom hälsovården som utsetts av det organ som ansvarar för socialvården eller, vid förhinder för denna tjänsteman, organets ordförande förordna att en person oberoende av sin vilja skall intas för vård.

1.9. Lagen om nykterhetsarbete

4 §. Enligt den nuvarande paragrafen skall en kommun ha en nykterhetsnämnd som sköter lagstadgade uppgifter. Kommunfullmäktige kan dock besluta att någon annan nämnd eller kommunstyrelsen skall sköta nykterhetsnämndens uppgifter. Det föreslås att paragrafen ändras i överensstämmelse med stadgandena

om socialnämnden och hälsovårdsnämnden så att ett kollegialt organ som kommunen utser sörjer för verkställigheten av nykterhetsarbetet. På detta organ tillämpas dessutom vad som stadgas om nykterhetsnämnden i andra lagar.

5 §. I den nuvarande paragrafen stadgas om antalet medlemmar i nykterhetsnämnden. Det föreslås att paragrafen upphävs i anslutning till ändringen av 4 §.

6 §. Enligt 1 mom. kan i kommunen finnas en eller flera tjänsteinnehavare för uppgifter som ankommer på nykterhetsnämnden. Det föreslås att stadgandet upphävs som obehövt. De tjänster som behövs kan inrättas även utan stadgandet.

Avsikten är att det nuvarande fullmaktstadgandet i 3 mom., som gäller utfärdande genom förordning av stadganden om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare i nykterhetsarbetet, skall kvarstå ändrat så att det i framtiden är möjligt att stadga om behörighetsvillkor endast för den yrkesutbildade personalen inom nykterhetsarbetet. Det föreslås vidare att sådana tekniska ändringar som föranleds av att stadgandet i 1 mom. upphävs skall göras i stadgandet.

7 §. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

Övergångsstadgande: Vid ikraftträdandet av lagförslaget är avsikten att de stadganden som gäller behörighetsvillkoren för personalen ändras. Då kan det uppstå fall där alla personer som för närvarande innehar en tjänst inte uppfyller kraven i de nya behörighetsvillkoren. För att trygga deras ställning föreslås att en person som vid ikraftträdandet av lagen innehar en tjänst fortfarande är kompetent till motsvarande tjänst eller uppgift.

1.10. Lagen om stöd för vård av barn i hemmet

4 §. *Förhållande till andra lagar.* Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

1.11. Lagen om service och stöd på grund av handikapp

5 §. *Planering och finansiering.* Den gällande paragrafen innehåller ett hänvisningsstadgande, enligt vilket planerings- och statsandelslagen tillämpas på verksamhet som avses i lagen. I 2 mom. stadgas dessutom att statsandel enligt planerings- och statsandelslagen betalas för kostnader som föranleds av ordnandet av sådan service och sådant stöd som enligt 8 § 2 mom. och 9 § 3 mom. är föremål för en särskild anordningsskyldighet, även om det inte är fråga om verksamhet som fastställts i realiseringsplanen. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, är omnämmandet av att statsandel betalas för vissa kostnader onödigt. Av denna orsak föreslås en sådan ändring av paragrafen så att den endast hänvisar till den föreslagna nya planerings- och statsandelslagen.

10 §. Enligt gällande praxis kan den riksfattande planen för social- och hälsovården innehålla anvisningar om ordnande av sådan service och sådant stöd som avses i lagen. Eftersom avsikten är att stadgandet som gäller anvisningar om ordnandet av service och stöd skall kvarstå, föreslås att 2 mom. ändras så att det hänvisar till den nya lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

14 §. *Avgifter för service.* Avsikten är att stadganden om avgifter inom social- och hälsovården skall samlas i den föreslagna lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Därför föreslås att 14 § ändras så att den hänvisar till denna lag.

15 §. *Ersättning från försäkringsanstalt.* Om en försäkringsanstalt skall betala ersättning till en handikappad på basis av en försäkring enligt lagarna som nämns i paragrafen, har kommunen rätt att få nämnda ersättning för service och stöd som nämns i 8 och 9 §§ i det fall att kommunen har ordnat denna service. Det föreslås att till paragrafen fogas den patientskadelag (585/86) som stiftats sedan denna lag trätt i kraft, varvid även ersättningar enligt den lagen under nämnda förutsättningar skall betalas till kommunen.

Dessutom föreslås att tekniska ändringar föranledda av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91) och lagen om rehabilitering som er-

sätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91), vilka trädde i kraft den 1 oktober 1991, görs i paragrafens 1 mom.

22 §. Enligt 2 mom. tillämpas fortfarande vissa stadganden i den upphävda lagen om invalidvård på skyddat arbete. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på skyddat arbete, föreslås att stadgandet ändras så att det hänvisar till den nya lagen.

1.12. Militärunderstödslagen

13 §. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

1.13. Lagen om tryggnad av underhåll för barn

28 §. Eftersom avsikten är att tillämpa den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården på den verksamhet som avses i lagen, föreslås att en hänvisning till denna lag tas med i paragrafen.

1.14. Folkhälsolagen

5 §. Enligt 3 mom. har statsrådet på särskilda skäl befogenhet att förplikta kommunerna att grunda ett kommunalförbund för folkhälsoarbetet. Eftersom folkhälsolagen har varit i kraft redan nästan tjugo år och verksamheten etablerats är det inte längre nödvändigt att bibehålla stadgandet som möjliggör tvångskommunalförbund. Därför föreslås att 3 mom. upphävs.

6 och 6 a §§. I paragraferna stadgas om den obligatoriska hälsovårdsnämnden och dess sektioner. I överensstämmelse med den föreslagna revideringen av socialvården och nykterhetsarbetet föreslås att obligatoriska hälsovårdsnämnder slopas. För uppgifter som hör till verkställigheten av folkhälsoarbetet sörjer enligt den föreslagna ändringen i 6 § 1 mom. ett kollegialt organ som kommunen utser. Organet består på basis av kommunallagen av förtroen-

devalda. Kommunstyrelsen, en nämnd, direktion eller kommission kan bli aktuell.

Om kommunens folkhälsoarbete har överläts på ett kommunalförbund, tillsätts ovan nämnda organ enligt 2 mom. av kommunalförbundet. I kommunen finns då inget separat organ. Om motsvarande förfarande stadgas också nu.

Möjligheten att överföra organets uppgifter på en sektion föreslås bli stadgad i 6 § 3 mom. i samma omfattning som det nu är möjligt i fråga om hälsovårdsnämnden. Delegeringsmöjligheten är således mera omfattande än vad 71 a § kommunallagen ger möjlighet till.

Stadgandena i 6 a § om hälsovårdsnämndens sektioner och sektionernas medlemmar föreslås bli upphävda. Överföringen av uppgifter som hör till det organ som ansvarar för folkhälsoarbetet på sektioner bestäms enligt förslaget på basis av kommunallagen.

9, 11, 12, 47 och 48 §§. I de nuvarande paragraferna finns stadganden om hälsovårdsnämndens uppgifter. Eftersom stadgandena om hälsovårdsnämnden föreslås bli upphävda och ordnandet av folkhälsoarbetet i fortsättningen ankommer på ett kollegialt organ som kommunen utser, föreslås att de tekniska ändringar som gäller detta görs i paragraferna.

10 §. Enligt paragrafen äger en statlig myndighet som leder och övervakar folkhälsoarbete rätt att för uppgivet ärende fordra, att hälsovårdsnämnden sammankallas. Stadgandet har tillämpats ytterst sällan och skötseln av uppgifter som hör till folkhälsoarbetet förutsätter inte längre ett dylikt stadgande. Paragrafen föreslås bli upphävd.

13 §. Enligt paragrafen skall en hälsovårdsnämnd lämna uppgifter om folkhälsoarbete som kommunen utfört till länsstyrelsen. Eftersom länsstyrelsen även på basis av 145 § kommunallagen och 7 § länsstyrelselagen kan få behövliga uppgifter om kommunens folkhälsoarbete, föreslås att stadgandet upphävs som obehövligt.

14 §. På grund av statsandelsreformen inom social- och hälsovården föreslås att omnämmandet av realiseringsplanen slopas i det inledande stycket i 1 mom., eftersom kommunerna i det nya statsandelssystemet inte längre utarbetar realiseringsplaner för social- och hälsovården. Avsikten med ändringen är inte att utvidga skyldigheten att ordna service eller att ändra den juridiska karaktären.

Omfattningen av systematisk tandvård är

numera reglerad genom anvisningar i den riksomfattande planen. Eftersom det i fortsättningen inte är meningen att bestämmelser om verksamhetens innehåll i regel skall tas in i den riksomfattande planen, är det i syfte att trygga systematisk tandvård nödvändigt att till paragrafen foga ett stadgande om bemyndigande att ge förordning. Av denna anledning föreslås att paragrafens 1 mom. 4 punkten kompletteras med att kommunen skall upprätthålla tandvård i den omfattning som närmare stadgas genom förordning.

Enligt 1 mom. 5 punkten i gällande lag åligger det kommunen att som en skyldighet som hör till folkhälsoarbetet upprätthålla skolhälsovård, till vilken hänförs hälsovården i folk- och mellanskolorna, grundskolorna, gymnasierna samt de allmänna yrkesskolorna inom kommunen. På grund av vissa ändringar i skoliagstiftningen föreslås att behövliga tekniska ändringar skall göras i lagrummet. Vidare föreslås att stadgandet ändras så att allmänna yrkesskolor, numera yrkesläroanstalter, överförs från skolhälsovården till studenthälsovården liksom andra yrkesläroanstalter.

För att etablera nya verksamhetsformer är det nödvändigt att bevara vissa normer som ingår i den nuvarande riksomfattande planen för anordnande av social- och hälsovården. Verksamhetsformer som härvid kommer i fråga är till exempel bröstcancerscreening och andra massundersökningar. Av denna anledning föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en ny 9 punkt enligt vilken kommunen skall ordna screening och andra massundersökningar på det sätt som närmare stadgas genom förordning.

På grund av den nya punkt 9 som föreslås bli fogad till paragrafens 1 mom. har dessutom vissa tekniska ändringar gjorts i 7 och 8 punkten.

14 a §. På grund av statsandelsreformen inom social- och hälsovården föreslås att omnämmandet av realiseringsplanen slopas i det inledande stycket av paragrafens 1 mom., eftersom kommunerna i det nya statsandelssystemet inte längre utarbetar realiseringsplaner för social- och hälsovården. Syftet med ändringen är inte att utvidga skyldigheten att ordna service eller ändra den juridiska karaktären.

15 a §. I paragrafen stadgas om anlitaandet av en hälsovårdscentral för utbildning av hälsovårdspersonal. Enligt nuvarande 3 mom. kan

statsrådet förplikta kommunen att ingå ett avtal om utbildning med en läroanstalt, om avtal i annat fall inte fås till stånd. Det föreslås att stadgandet om obligatoriskt avtalsförfarande upphävs, eftersom det inte är ändamålsenligt att i strid med kommunens eller kommunalförbundets vilja anlita en hälsovårdscentral för undervisning. Motsvarande ändring har föreslagits i socialvårdslagen.

19 §. Paragrafen föreslås bli ändrad så att den får en hänvisning till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Det gällande stadgandet har gjort det möjligt att genom begränsningen av köpta tjänster i folkhälsoförordningen (205/72) avvika från huvudregeln i 3 § om allmänt ordnande av service i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Eftersom det inte längre finns grunder för avvikelser stadgade i förordning, föreslås att stadgandet ändras så att man endast genom lag kan avvika från lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Stadgandet motsvarar andra speciallagar om social- och hälsovården.

20 §. Enligt den nuvarande paragrafen bestäms närmare i instruktion om ordnande av folkhälsoarbetet. Paragrafen föreslås bli upphävd, varvid utfärdande av en instruktion bestäms på basis av kommunallagen.

21, 21 a och 21 b §§. Avsikten är att stadganden om avgifter inom social- och hälsovården skall samlas i den föreslagna lagen om klientavgifter inom hälsovården. Därför föreslås att 21 § ändras så att den får en hänvisning till denna lag. Vidare föreslås att 21 a och 21 b §§ upphävs, eftersom motsvarande stadganden har tagits in i ovan nämnda lag.

41 §. Enligt den nuvarande paragrafen är kommunen skyldig att sörja för att en tjänsteinnehavare som utför folkhälsoarbete minst en gång på fem år enligt social- och hälsostyrelsens anvisningar deltar i kompletterande utbildning på hans område. Fortbildning av personalen är nödvändig för att verksamheten skall ha resultat. Det är således i enlighet med kommunens intresse att sörja för personalens fortbildning. Därför sörjer kommunerna för en nödvändig fortbildning av personalen även då det inte föreligger någon lagstadgad skyldighet. Behovet av fortbildning har dessutom betonats i rekommendationer som kommunernas centralorganisationer gett om anslag som skall reserveras för utbildning. Därför föreslås att den lagstadgade fortbildningsskyldigheten upp-

håvs som obehövlig. Likaså föreslås att 53 § socialvårdslagen, som har motsvarande innehåll, upphävs.

1.15. Lagen angående införande av folkhälso- solagen

3 §. I paragrafen stadgas om undantag från sådan avgiftsfri service, om vilken stadgas i 21 § folkhälso-
solagen. Eftersom det föreslås att alla stadganden om avgifter tas in i den föreslagna lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, föreslås att paragrafen upphävs.

5 §. För att nuvarande praxis skall bevaras föreslås att paragrafen beträffande skyldigheten att återbördas statsandel ändras så att där hänvisas till 30 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

1.16. Lagen om specialiserad sjukvård

4 och 10 §§. Stadgandena med hänvisningar i dessa paragrafer föreslås bli justerade i enlighet med det nya förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

18—20, 22, 23, 26 och 27 §§. I de nuvarande paragraferna stadgas om hur förvaltningen inom kommunalförbunden för sjukvårdsdistrikten skall ordnas, t.ex. om förbundsstyrelsen, sjukhusdirektionerna, direktionsmedlemmarna, direktionsens uppgifter, instruktionen samt om universitetssjukhusens direktorer och överläkarkommissionerna. Stadgandena föreslås bli upphävda med undantag för 18 § 3 mom. Förslaget motsvarar de ändringar som föreslagits i de andra social- och hälsovårdslagarna.

Av de stadganden som gäller ordnandet av förvaltningen föreslås att 18 § 3 mom. och 21 § som reglerar nämnderna och delansvarsområdena för den språkliga minoriteten i sjukvårdsdistrikt som omfattar kommuner med olika språk och tvåspråkiga kommuner för att ställningen för språkliga minoriteter skall tryggas.

28 §. I paragrafen stadgas om vilken rätt universitetets professorer har att inneha en bitjänst inom kommunalförbundet för sjuk-

vårdsdistriktet. De tekniska ändringar som föranleds av upphävningen av 26 och 27 §§ föreslås bli gjorda i paragrafen.

37—41 §§. Avsikten är att samla stadgandena om avgifter för social- och hälsovård i den föreslagna lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Av denna anledning föreslås att 37 § ändras så att där hänvisas till denna lag. Dessutom föreslås att 38—41 §§ upphävs, eftersom motsvarande stadganden ingår i ovan nämnda lag.

47 §. Eftersom kommunerna och kommunalförbunden enligt det nya planerings- och statsandelssystemet inte längre betalas kostnadsbaserad statsandel på nuvarande sätt, föreslås att stadgandet i 47 § 3 mom., som definierar vilka kostnader som omfattas av den nuvarande statsandelen, upphävs.

11 kap. och 54 §. I gällande 50—53 § stadgas om kommunernas betalningsandelar av kommunalförbundets kapital- och driftutgifter. I 54 § stadgas på motsvarande sätt om medlemskommunernas andelar i kommunalförbundets för sjukvårdsdistriktets tillgångar och deras ansvar för dess skulder. Stadgandena är beroende av avtal. Stadgandena tillämpas om inte något annat har avtalats. Stadgandena föreslås bli upphävda som onödiga, eftersom det enligt 124 § kommunallagen alltid skall finnas bestämmelser i kommunalförbundets grundstadga om medlemskommunernas andel i kommunalförbundets tillgångar och ansvarighet för dess gäld samt om kommunalförbundets ekonomi samt de grunder, i enlighet med vilka de belopp, som behövs för erläggande av utgifter, uppbärs av medlemskommunerna i form av betalningsandelar.

12 kap. Kapitlets rubrik föreslås bli ändrad, eftersom det efter att 54 § upphävs inte längre stadgas om medlemskommunernas andelar i kommunalförbundets tillgångar och deras ansvar för dess skulder i kapitlet, vilket den nuvarande rubriken säger. Enligt förslaget skall kapitlets nya rubrik motsvara innehållet i 55 §.

56 §. Enlighet paragrafen kan om behörighet för tjänsterna vid ett kommunalförbund vid behov stadgas genom förordning. Paragrafen föreslås bli upphävd som onödig. Den förordning som avses där har inte getts.

1.17. Lagen om införande av lagen om specialiserad sjukvård

23 §. Enligt det gällande stadgandet tilläm-

pas inte det allmänna stadgandet om skyldighet att återbära statsandel för anläggningsprojekt på egendomsöverlåtelser enligt denna lag. För att bevara den tidigare situationen då stadgandena om statsandel förändras, föreslås att paragrafen justeras så att den utesluter tillämpning av 30 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

1.18. Lagen om Helsingfors universitetscentralsjukhus

2 §. *Sjukhusets uppgifter.* I 4 mom. föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den riksomfattande plan som avses i 5 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

6 §. *Hänvisningsstadgande.* Enligt paragrafens 3 mom. skall kommunalförbundet för Helsingfors universitetscentralsjukhus ha en i 23 § lagen om specialiserad sjukvård nämnd instruktion. Eftersom 23 § lagen om specialiserad sjukvård föreslås bli upphävd, föreslås att även 6 § 3 mom. upphävs.

7 §. *Statsandel.* På grund av statsandelsreformen inom social- och hälsovården föreslås att omnämningarna av realiseringsplanen slopas i paragrafen, eftersom kommunerna i det nya statsandelssystemet inte längre utarbetar realiseringsplaner för social- och hälsovården. Samtidigt föreslås att hänvisningen till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården slopas i paragrafen. Dessutom föreslås att hänvisningen till 47 § 3 mom. lagen om specialiserad sjukvård stryks, eftersom stadgandet föreslås bli upphävt.

För tydlighetens skull föreslås dessutom att hänvisningsstadgandena om statsandel enligt 47 § 1 mom. lagen om specialiserad sjukvård som erläggs till Helsingfors universitetscentralsjukhus och kommunalförbundet för sjukhuset Barnets Borg sammanslås till ett moment.

9 §. *Avgifter.* Avsikten är att samla stadgandena om avgifter för social- och hälsovård till den föreslagna lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Av denna anledning föreslås 9 § bli ändrad så att där hänvisas till denna lag.

12 §. *Överläkarkommissionen.* I paragrafen stadgas om sjukhusets överläkarkommission. Stadgandet föreslås bli upphävt i likhet med

27 § lagen om specialiserad sjukvård, som gäller överläkarkommissionen vid ett universitetssjukhus.

15 §. *Kommunernas betalningsandelar, andelar i kommunalförbundets tillgångar och ansvar för dess skulder.* Enligt paragrafen bestäms kommunernas betalningsandelar i fråga om kommunalförbundets utgifter samt deras ansvar för dess tillgångar enligt vad som stadgas i 50—54 §§ lagen om specialiserad sjukvård. Eftersom nämnda stadganden i lagen om specialiserad sjukvård föreslås bli upphävda, föreslås att 15 § upphävs.

19 §. *Särskilda stadganden.* Enligt paragrafen tillämpas på verksamhet enligt lagen vissa stadganden i lagen om specialiserad sjukvård. Eftersom vissa av de stadganden som det hänvisas till föreslås bli upphävda, föreslås att nödvändiga tekniska ändringar företas i paragrafen.

1.19. Mentalvårdslagen

3 §. *Ordnanande av mentalvårdstjänster.* I 3 mom. föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

1.20. Lagen om indragning av distriktssjukhus och sjukstugor

3 §. I paragrafen föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

1.21. Lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för reumasjuka

1 §. Då statsandelssystemet för social- och hälsovården förnyas är det inte längre motiverat att ha kvar en särskild lagstiftning om vårdanstalter för reumasjukdomar. Lagen om specialiserad sjukvård, som trädde i kraft i början av 1991, utgör en funktionell grund även för den specialiserade sjukvården för dessa sjukdomar. Av denna anledning föreslås att lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för reumasjuka (687/51) upphävs.

2 §. I paragrafen föreslås ett stadgande om lagens ikraftträdande.

1.22. Lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för fallandesjuka

1 §. Då statsandelssystemet för social- och hälsovården förnyas är det inte längre motiverat att ha kvar en särskild lagstiftning om statsunderstöd för vårdanstalter för epileptiker. Lagen om specialiserad sjukvård, som trädde i kraft i början av 1991, utgör en funktionell grund även för den specialiserade sjukvården för dessa sjukdomar. Av denna anledning föreslås att lagen om statsunderstöd åt vårdanstalter för fallandesjuka (367/51) upphävs.

2 §. I paragrafen föreslås ett stadgande om lagens ikraftträdande.

1.23. Hälsovårdslagen

10 §. Enligt den nuvarande paragrafen kan en kommun för hälsovården ha hälsoinspektörstjänster och annan personal. Stadgandet föreslås bli upphävt som onödigt, eftersom dylik personal kan finnas även utan ett uttryckligt stadgande.

11 §. I paragrafen föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

I 6 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården ingår stadganden om innehållet i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten innehåller planen mål och anvisningar för ordnandet av social- och hälsovården samt de föreskrifter som meddelas med stöd av lagens stadgande om bemyndigande. Målen, anvisningarna och eventuella föreskrifter skall vara nära förbundna med social- och hälsovårdsservicen.

Miljöhygienien är inte hälsovårdsservice som riktas till individen liksom hälsovården i allmänhet, utan den består i huvudsak i administrativa och övervakande uppgifter. Beträffande dessa uppgifter är det inte ändamålsenligt att tillämpa ovan nämnda stadganden om den riksomfattande planens mål, anvisningar och föreskrifter. Av denna anledning föreslås i 2 mom. att stadgandena i 6 § 1 mom. 1 och 2

punkten i ovan nämnda lagförslag inte tillämpas på verksamhet enligt denna lag.

1.24. Lagen om smittsamma sjukdomar

7 och 36 §§. I dessa paragrafer stadgas om vissa uppgifter som ankommer på kommunalförbundet för ett sjukvårdsdistrikt. Nämnda stadganden har inte ändrats så att de skulle motsvara lagen om specialiserad sjukvård, som trädde i kraft den 1 januari 1991. Av denna anledning föreslås att 7 § 2 mom. och 36 § 1 mom. ändras så att i dem nämns kommunalförbund för sjukvårdsdistrikt i enlighet med lagen om specialiserad sjukvård.

8 §. I paragrafens 1 mom. föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. På grunder som motsvarar vad som föreslås beträffande 19 § folkhälsolagen föreslås en sådan ändring av momentet att avvikelser från den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården kan göras endast genom lag.

26 §. Avsikten är att samla stadgandena om avgifter för social- och hälsovård till den föreslagna lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Av denna anledning föreslås 26 § bli ändrad så att där hänvisas till denna lag.

1.25. Kemikalielagen

61 §. *Statsandel till kommunerna.* I paragrafen föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

I 6 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården ingår stadganden om innehållet i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten innehåller planen mål och anvisningar för ordnandet av social- och hälsovården samt de föreskrifter som meddelas med stöd av lagens stadgande om bemyndigande. Målen, anvisningarna och eventuella föreskrifter skall vara nära förbundna med social- och hälsovårdsservicen.

Miljöhygienien är inte hälsovårdsservice som riktas till individen liksom hälsovården i allmänhet, utan den består i huvudsak i administrativa och övervakande uppgifter. Beträffande

dessa uppgifter är det inte ändamålsenligt att tillämpa ovan nämnda stadganden om den riksomfattande planens mål, anvisningar och föreskrifter. Av denna anledning föreslås i 2 mom. att stadgandena i 6 § 1 och 2 punkten i ovan nämnda lagförslag inte tillämpas på verksamhet enligt denna lag.

1.26. Livsmedelslagen

8 §. I paragrafen föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

I 6 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården ingår stadganden om innehållet i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten innehåller planen mål och anvisningar för ordnandet av social- och hälsovården samt de föreskrifter som meddelas med stöd av lagens stadgande om bemyndigande. Målen, anvisningarna och eventuella föreskrifter skall vara nära förbundna med social- och hälsovårdsservicen.

Miljöhygienien är inte hälsovårdsservice som riktas till individen liksom hälsovården i allmänhet, utan den består i huvudsak i administrativa och övervakande uppgifter. Beträffande dessa uppgifter är det inte ändamålsenligt att tillämpa ovan nämnda stadganden om den riksomfattande planens mål, anvisningar och föreskrifter. Av denna anledning föreslås i 2 mom. att stadgandena i 6 § 1 och 2 punkten i ovan nämnda lagförslag inte tillämpas på verksamhet enligt denna lag.

1.27. Lagen om mjölkkontroll

4 a §. I paragrafen föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

I 6 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården ingår stadganden om innehållet i den riksomfattande planen för social- och hälsovården. Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten innehåller planen mål och anvisningar för ordnandet av social- och hälsovården samt de föreskrifter som meddelas med stöd av lagens stadgande om bemyndig-

ren för de tjänster som ligger till grund för statsandel.

De grundläggande stadgandena om tjänsteformer ingår i 7 kap. kommunallagen. Av denna anledning är ett särskilt stadgande om sätten att ordna tjänsterna för miljöförvaltningen onödigt.

Då stadgandena om bestämmande av statsandel ändras har behörighetsvillkoren för tjänsterna och tjänsteinnehavarnas utbildning ingen inverkan på en enskild kommuns statsandel. Sålunda finns det inget behov att i lagen ge miljöministeriet befogenhet att uppställa behörighetsvillkor för tjänsterna för miljöförvaltningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås paragrafen bli upphävd.

8 §. *Tillämpning av planerings- och statsandelslagen.* I paragrafen föreslås en sådan ändring att där hänvisas till den föreslagna lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

Miljöförvaltningen är inte hälsovårdsservice som riktas till individen liksom hälsovården i allmänhet, utan den består i huvudsak i administrativa och övervakande uppgifter. Beträffande dessa uppgifter är det inte ändamålsenligt att tillämpa ovan nämnda stadganden om den riksomfattande planens mål, anvisningar och föreskrifter. Av denna anledning föreslås i 2 mom. att stadgandena i 6 § 1 och 2

punkten i ovan nämnda lagförslag inte tillämpas på verksamhet enligt denna lag.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Enligt 41 § i förslaget till lag om planering av och statsandel för social- och hälsovården utfärdas vid behov närmare stadganden om verkställigheten av lagen genom förordning. Avsikten är dock att ingen förordning skall ges om verkställigheten av lagen.

Med anledning av ändringarna av speciallagarna om social- och hälsovården måste vissa förordningar ändras, bl.a. i fråga om stadganden om behörighetsvillkoren för personalen samt storleken på grupper och avgifter. Avsikten är att dessa ändringar skall träda i kraft samtidigt som lagarna i denna proposition.

3. Ikraftträdande

Förslaget ansluter sig till totalreformen av statsandelssystemen som beretts samtidigt och som avses träda i kraft samtidigt. På grund av att reformen av statsandelssystemet är brådskande föreslås lagarna träda i kraft vid ingången av 1993.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

efterskänkas eller nedsätts, om det finns skäl därtill med beaktande av den betalningsskyldiges försörjningsplikt eller utkomstmöjligheter eller vårdsynpunkter.

12 §

Klientavgift för köpta tjänster

Då en kommun eller ett kommunalförbund ordnar service så som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) skall den som använder servicen betala samma avgifter och ersättningar som då motsvarande service ordnas av kommunen eller kommunalförbundet.

13 §

Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

Genom förordning kan stadgas att hos den som inte är bosatt i Finland skall uppbäras avgift och ersättning enligt grunder som avviker från denna lag, om inte något annat följer av internationella avtal som binder Finland.

14 §

Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen

Har kommunen för någon ordnat anstalts-, institutions- eller familjevård, kan den uppbära och lyfta pensioner, livräntor, underhållsbidrag eller understöd eller andra fortlöpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar som han har rätt till för den tid vården varar. Kommunen kan uppbära och lyfta sådana inkomster, ersättningar och fordringar utan hinder av annan lag samt använda dem för ersättande av den för vården, uppehållet eller skötseln fastställda avgiften. Härvid skall likväl beaktas vad som annorstädes stadgas i lag eller förordning.

Har kommunen minst två veckor före betalningsdagen meddelat den som betalar ut i 1 mom. nämnda inkomster, ersättningar eller fordringar att beloppet inte får utges till mottagaren själv, kan det med laglig verkan betalas endast till kommunen.

15 §

Sökande av ändring

Ändring i ett beslut av en tjänsteinnehavare får inte sökas genom besvär.

Är den betalningsskyldige missnöjd med ett beslut som avses i 1 mom., har han om beslutet gäller avgift för socialservice, rätt att få det prövat av det organ som avses i 6 § socialvårdslagen, om beslutet gäller avgift för service av hälsovårdscentralen, av det organ som avses i 6 § folkhälsolagen och om beslutet gäller avgift för specialiserad sjukvård som ordnas av sjukvårdsdistriktet eller specialomsorger om utvecklingsstörda som ordnas av specialomsorgsdistriktet, av det organ som den beslutsfattande tjänsteinnehavaren lyder under.

Yrkandet på rättelse av ett beslut skall göras skriftligen inom 14 dagar efter att den betalningsskyldige fick del av beslutet. Till beslutet skall fogas anvisningar om hur ärendet kan föras till prövningsorganet.

Ändring i prövningsorganets i 2 mom. nämnda beslut om bestämmande av avgift söks enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) genom besvär hos länsrätten inom 30 dagar från delfäendet. Besvär kan inom nämnda tid även inlämnas till organet, som skall sända dem jämte eget utlåtande till länsrätten. I länsrättens utslag får ändring inte sökas genom besvär.

16 §

Dröjsmålsränta

Om den avgift som bestämts för servicen inte har betalats på förfallodagen, får i årlig dröjsmålsränta uppbäras högst 16 procent från förfallodagen.

Förfallodagen för betalningen av dröjsmålsränta får infalla tidigast två veckor efter att den service för vilken avgiften bestämts har erhallits.

17 §

Utsökning av avgifter

Avgifter som har bestämts med stöd av denna lag får indrivnas i utsökningsväg utan dom eller utslag i den ordning som gäller för indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

18 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.